

9 ශ්‍රේණිය

පෙරදිග සංගීතය-දෙවන වාරය

3 පාඩම

නිපුණතාව 2.0 : වාදනයේ මූලික හැකියා වර්ධනය කර ගනියි.

නිපුණතා මට්ටම 2.1 : සර්පිනාවේ ව්‍යුහය

මෙම link එක ඔස්සේ සර්පිනාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරමු.

<https://youtu.be/Y3FioDRdNXE> - ර/නිව්/අයගම රාහුල ම වි - ටී ඒ සංජය වසන්ත කුමාර මහතා

දැන් අපි පහත සටහන අභ්‍යාස පොතේ ලියා ගනිමු.

සර් පිනාව හා එහි යාන්ත්‍රණය

සර් පිනාව සුළගේ ආධාරයෙන් වයනු ලැබෙන සුෂීර වර්ගයට අයත් ස්වර පුවරු භාණ්ඩයකි. මෙහි ප්‍රභවය පිළිබඳව මත කිහිපයක් ඇත. අපරදිග සම්භවයක් සහිතව පසුව පෙරදිගට පැමිණි භාණ්ඩයක් බවට එක් මතයක් ඇති අතර පෙරදිග නැතහොත් භාරතයේ උපත ලද බව අනෙක් මතයයි

සර් පිනාවේ ක්‍රියාකාරිත්වය

සර් පිනාව සංගීත ක්ෂේත්‍රයේ මහත් ජනප්‍රිය භාණ්ඩයකි. පෙට්ටියක හැඩයෙන් යුතු මෙහි ඇතුළතට වාතය පිරීමෙන් පසු එම වාතය නලාවක් හරහා පිටතට යැවීමෙන් හඬ උපදී. මෙම ක්‍රියාවලිය තරමක් සංකීර්ණය. වාතය ඇතුළට ගැනීම, ඇතුළට ගත් වාතය නලාව හරහා යැවීමට ක්‍රමානුකූලව පියවර කිහිපයක් අනුගමනය කළ යුතුය. බැලෝ එකකින් වාතය ඇතුළු කර ගන්නා අතර සිදුරක් විවෘත කිරීමෙන් වාතය පිටතට එයි. සිදුර විවෘත කිරීම සඳහා යතුරක් පහළට තෙරපිය යුතුය. කෙළවරකින් යතුර තෙරපූ විට අනික් කෙළවරින් එසවේ. යතුර අතහැරිය විට ඒ මත පිහිටා ඇති කම්බි දුන්නේ ආතතිය නිසා එය නැවත යථා තත්වයට පත්වේ. එසවෙන්නේ සිදුර තිබෙන ස්ථානයයි. එතනින් වාතය පිටවන අතර එම වාතය පෙට්ටිය ඇතුළත සිට පිටතට එන්නේ නලාව හරහාය. එවිට එම නලාව කම්පනය වන අතර හඬ නිකුත්වේ. වාතය පිටවීම සඳහා නොකඩවා බැලෝ කළ යුතුවේ. බැලෝ කර ඇතුළට ගන්නා වාතය ඇතුළත සමෙන් සැදූ බැගයක් වැනි කොටසක් ඇත. එය ස්ප්‍රින් මත රඳවා තිබෙන අතර වාතය පිරෙන විට ස්ප්‍රින් පහළට තෙරපේ. ඇතුළට ගත් වාතය පිටතට යාම වැළැක්වීමට බැලෝ එකෙහි කපාටයක් වැනි කොටසක් ඇත. ඇතුළට වාතය පිරවීමේදී එය විවෘත වන අතර වාතය එළියට පිටවන්නට ඉඩ නොතබා එය වැසේ.

සර් පිනා වර් ග

මෙම වර් ග කිරීමෙන් අපට පැහැදිලි වන්නේ සර් පිනාවේ ප්‍රමාණය,හැඩය,ඇතුළත පිහිටීම,නළා සංඛ්‍යාව,වාදන ඉරියව්‍ව සහ වෙනත් අංශෝපාංගවල තත්වය අනුව එම වර් ගීකරණය සිදුවී ඇති බවයි.නළා ගණන වැඩි වන විට හඬෙහි මිහිරිතාව ද වැඩිවේ.

ක්‍රියාකාරකම්.....

- 01..සර් පිනාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව කෙටි විස්තරයක් කරන්න.
- 02..සර් පිනා වර් ග මොනවාද?
- 03..අන්තර් ජාල පහසුකම් ඔබට ඇත්නම් සර් පිනාව පිළිබඳව සොයා එහි රූප සටහන්,සර් පිනාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව වීඩියෝ අධ්‍යයනය කරන්න..

සර් පිනාවේ ව්‍යුහය

පෙනුමෙන් පෙට්ටියකි. එහෙත් ඇතුළත තට්ටු දෙකකින් සමන්විතවේ. ඇතුළත නළා සවි කර ඇති කුටීර ඇත. සිංගල් රිඩ් නම් එක කුටීරයකි. ඩබල් රිඩ් නම් කුටීර දෙකකි. ත්‍රී සෙට් නම් කුටීර තුනකි. එළියේ බැලෝ එකෙන් ඇතුළට ගන්නා වාතය රඳවා ගැනීමට පෙට්ටියේ යට කොටසේ තනි කුටීරයක් ඇත. එහි එක්වන වාතය උඩ තට්ටුවට ඒම සඳහා සිදුරු කර ඇත. එම සිදුර මතුපිට ලී කැබැල්ලකින් වසා ඇති අතර එය එහා මෙහා කළ හැකිය. ඒ සඳහා එම ලී කැබැල්ලට සවි කරන ලද කම්බි කුරක් ඇත. ඒවා stoppers යනුවෙන් හැඳින්වේ. එය එළියට ඇදීමෙන් සිදුරු විවෘතවේ. වාදනය කිරීමට පෙර ඒවා එළියට ඇද විවෘත කිරීම අනිවාර්ය අංගයකි. මතුපිට යතුරු පිහිටා ඇත. කම්බි වල ආතතිය තබා ගැනීමට කම්බිවලින් දුන්නක් සවි කර ඇත. මෙම කම්බි ආවරණය කිරීම සඳහා කැටයම් කරන ලද ලී කැබැල්ලක් සවි කර ඇත. සිංගල් බැලෝ, ඩබල් බැලෝ සහ ඉංග්‍රීසි බැලෝ යනුවෙන් බැලෝ එකෙහි ප්‍රමාණය අනුව වර්ග තුනකි.

සර් පිනාවේ භාවිතය

සර් පිනාව ඉතා පරිස්සමින් පරිස්සම් කළ යුතු සංගීත භාණ්ඩයකි. එය නිවැරදි ක්‍රමයට භාවිතා නොකිරීමෙන් එහි ආයු කාලය ඉතා කෙටි වේ.

වාදනයට පෙර සුසර කළ යුතු සංගීත භාණ්ඩ මෙන්ම එසේ අවශ්‍ය නොවන සංගීත භාණ්ඩද ඇත. ඕගනය, බටනලාව, ග්ලොකන්ස්පීල් වැනි භාණ්ඩ සුසර කර ගැනීමට අවශ්‍ය නොවන සංගීත භාණ්ඩ වේ.

එහෙත් තබ්ලාව, වයලීනය, සිතාරය, ජල තරංග ආදී භාණ්ඩ වාදනයට පෙර නියමිත අයුරින් සුසර කර ගත යුතුය. සර් පිනාව ද සුසර කර ඇති භාණ්ඩයක් නමුදු එය නිසි පරිදි ක්‍රියාකිරීමට නම් එහි ඇති stoppers එළියට ඇද පහළ තට්ටුවේ ඇති වාතය උඩ තට්ටුවට ඒම සඳහා සිදුරු විවෘත කළ යුතුය. එසේ

නොකිරීමෙන් බොහෝ සර් පිනා වල ආයු කාලය ඉතා කෙටිවේ. බැලෝ එකට ගබඩා වන සුළං ප්‍රමාණය අඩුවේ. සුළග රඳවා ගැනීම නිසි පරිදි සිදු නොවේ. ඩබ්ල් රීඩ් සර් පිනාවක් නම් එම සිදුර විවෘත නොකිරීමෙන් එක නලා කට්ටලයක් පමණක් නාද වේ. ත්‍රී සෙට් එකක් නම් නලා කට්ටල තුනටම වාතය හොදින් ලැබීම සඳහා සිදුරු විවෘත කළ යුතුය.

යතුරු මත ඇති කම්බි දුන්න නැවීම සහ දිගහැරීම නොකළ යුතුය. එසේ කිරීමෙන් එහි ආතතිය අඩුවන අතර එවිට එම නලා වලින් වාතය පිට වීම දිගටම සිදුවේ. අනවශ්‍ය අයුරින් නලා හැඩවේ.

යම් නලාවක් දිගටම නාද වන විට කම්බි දුන්න නැවීම ඇතැම් අය සිදු කරන වරදකි. එසේ එක දිගට නාද වන්නේ දුන්නේ වරදක් නිසාම නොවේ. යතුරේ යට පැත්තේ දුටිලි හෝ රොඩු කැබැල්ලක් හෝ සිරවීම නිසා යතුරු සිදුර නිවැරදි ලෙස වැසී නැති අවස්ථාවලදී එසේ නොනැවතී නාද වීමට ඉඩ ඇත. වැසි කාලයක නම් ලී වලින් සෑදූ යතුරු සුළු වශයෙන් ඉදිමීමෙන් ද මෙසේ නොනැවතී නාද වීමට ඉඩ ඇත. එමෙන්ම යතුරු කෙළවරේ ඇති කම්බි කුරු වල සිර වීමෙන්ද මෙම තත්වය ඇතිවිය හැක. එහෙත් එවැනි හේතු නිසා කම්බි දුන්න නැවීමෙන් සිදුවන්නේ කම්බි දුන්නේ ආතතිය අඩු වී එය නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකිවීමය.

ක්‍රියාකාරකම්...

- 01..සර් පිනාවේ ව්‍යුහය පිළිබඳව කෙටියෙන් හඳුන්වන්න.
- 02..සර් පිනාවක් භාවිතයේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු මොනවාද?
- 03..සර් පිනාවක් නිසි ලෙස භාවිතා නොකිරීමෙන් සිදුවන අවාසි මොනවාද?

සර්පිනාවේ ව්‍යුහය පාඩම ක්‍රියාකාරකම් සහිතව අවබෝධ කර ගැනීමට ර/නිව්/රමුක විද්‍යාලයේ සුනිමල් ජයතිලක ගුරු මහතා නිර්මාණය කළ h5p පාඩම පහත link එක ඔස්සේ සම්බන්ධ වන්න.

<https://www.enenapiyasa.lk/lms/mod/h5pactivity/view.php?id=8221>